

Kansainvälinen talous

Maailmantalouden kasvu nopeutuu hieman ensi vuonna

- » Vain harvat maat vajoavat taantumaan
- » Kauppapoliittinen epävarmuus hälvenee
- » Korot alenevat
- » Elvytystoimien vaikutukset jäävät vaatimattomiksi

LISÄTIETOJA

Erikoistutkija Heikki Taimio
(09) 2535 7349
heikki.taimio@labour.fi
www.labour.fi

Viime keväänä ennustimme, että maailmantalouden laskusuhdanne tasaantuu. Ilmassa oli tuolloin toivekkua etenkä kauppapolitiikan suhteen, koska uusista tulleista oli pidättäytytty ja neuvottelut jatkuivat. Brexitiin eli Ison-Britannian EU-eroon odotettiin pikaista ratkaisua. EU:n uuden autojen päästömittauskäytännön aiheuttaman tuotantohäiriön arveltiin menevän nopeasti ohi, ja Kiinan elvytystoimien odotettiin vähitellen tehoavan. Keväinen optimismi näkyi monissa talousindikaattoreissa.

Kesällä maailmantalouden näkymät synkenivät uudelleen. Yhdysvaltain ja Kiinan väliset kauppaneuvottelut taktelivat, ja kumpikin maa asetti lisätulleja. Kauppapoliittinen epävarmuus on nakertanut luottamusta ja odotuksia entistä enemmän, mikä näkyy vientitilauksissa, ulkomaankaupassa, investoinneissa ja vähitellen myös yksityisessä kulutuksessa. Brexit-ratkaisu siirtyi syksyyn. Autoteollisuuden vaikeudet etenkä Saksassa ovat jatkuneet odotettua paljon pitempään, ja Kiinan elvytystoimet ovat jääneet ennakoitua vaatimattomammiksi. Nämä kielteiset vaikutukset tuntuvat maailmantaloudessa vielä loppuvuoden aikana.

Nyt on kuitenkin useita syitä ennustaa, että maailmantalouden laskusuhdanne taittuu vähitellen lievästi nopeammaksi kasvuksi ensi vuonna. Yhdysvallat ja Kiina ovat jo ottaneet askeleita kauppasodan lievittämiseksi. Presidentti Trump haluaa epäilemättä voittoa marraskuun 2020 vaalit ja pyrkinee sitä varten varmistamaan hyvän talouskehityksen, johon kauppasodan kärjistyminen ei sovi. Autoteollisuuden selviää vaikeuksistaan hitaasti mutta varmasti. Saudi-Arabian tuotantokatkoksesta huolimatta öljy halpenee, kuten monet muutkin raaka-aineet. Uusia elvytystoimia on tulossa monissa maissa niin raha- kuin finanssipolitiikassakin.

TALOUSKASVU HIDASTUU YHDYSVALLOISSA JA KIINASSA

Yhdysvaltain talouskasvu on hidastumassa noin kolmesta prosentista noin kahteen prosenttiin. Ensi vuonna maa saattaisi vaipua jopa taantumaan, mikäli kauppapoliittisen tilanteen kärjistyminen jatkuisi ja kotitalouksien kulutusinto hiipuisi merkittävästi. Palkkakehitys on ollut toistaiseksi hyvää, mutta työllisyys on jo alkanut heikentyä, mikä näkyy aluksi selvimmin työtunneissa. Kauppa-

taseen alijäämä paisuu ja teollisuustuotanto supistuu, mutta se on vain runsaat 10 prosenttia bkt:stä. Investointien ja yksityisen kulutuksen hidastuminen jäänee melko lieväksi. Keskuspankin odotetaan alentavan ohjauskorkoaan runsaalla prosenttiyksiköllä ensi vuoden loppuun mennessä. Myös finanssipolitiikan keveys tukee talouskasvua.

Kiinan vienti on alkanut supistua kauppasodan myötä, ja tähän on vastattu antamalla maan valuutan heikentä. Virallisesta 6,0-6,5 prosentin talouskasvutavoitteesta ei luovuta, mutta todellinen kasvuvauhti jää tämän alle. Kasvun lievä hidastuminen kyllä myönnetään ja hyväk-

KANSAINVÄLINEN TALOUS

	Osuus maailman ostovoimakorjatusta BKT:sta (%)	Kokonaistuotannon määrän kasvu (%)		
		2018	2019e	2020e
Yhdysvallat	15,2	2,9	2,1	1,9
Eur-19	16,2	1,9	1,1	1,3
Saksa	3,2	1,4	0,3	1,0
Ranska	2,2	1,7	1,3	1,4
Italia	1,8	0,9	0,0	0,5
EU28	16,3	2,0	1,3	1,4
Ruotsi	0,4	2,4	1,5	1,5
Iso-Britannia	2,2	1,4	1,0	0,5
Kiina	18,7	6,6	6,3	6,1
Intia	7,8	7,0	4,8	6,0
Japani	4,1	0,8	0,8	0,5
Venäjä	3,1	2,3	0,8	1,5
Brasilia	2,5	1,1	1,2	2,5
Maailma		3,7	3,3	3,5

Öljyn hinta (USD/barreli)	66	63	57
USD/EUR	1,18	1,12	1,12
EKP:n ohjauskorko (%)	0,0	0,0	0,0
3 kk:n Euribor (%)	-0,3	-0,4	-0,6
Euroalueen inflaatio (%)	1,8	1,2	1,4

Lähde: BEA, BOFIT, EIA, EKP, IMF, Eurostat, Palkansääjien tutkimuslaitos

syttään. Raha- ja finanssipoliittinen elvytys on jäämässä heikommaksi kuin aiemmilla laskukausilla, koska viranomaiset pyrkivät samanaikaisesti hillitsemään yritysten ja paikallishallinnon velkaantumista.

EUROALUEEN TALOUSKEHITYS PARANEE VAIN VÄHÄN

Is-Britannian mahdollinen ero Euroopan unionista on edelleen ratkaisematta. Sitä koskevat odotukset ovat jo vaikuttaneet talouksiin Kanaalin molemmiin puolin, kun tuotantoa on päätetty siirtää pois Isosta-Britanniasta ja tuotteita on hankittu varastoon. Riskiskenaariossa sopimukseton äkkiero aiheuttaisi Isossa-Britanniassa taantumaa ja talouskasvun pienen hidastumisen muualla EU:ssa. Ennustemme perustuu kuitenkin oletukseen, ettei ero toteudu. Odotusvaikutukset tuntuvat silti vielä jonkin aikaa.

Autojen uudet päästöstandardit ja sähköautojen odotelu ovat johtaneet Saksan autoteollisuuden huomattaviin vaikeuksiin, joista toipuminen kestää yllättävän kauan. Tämä yhdessä kauppasotaan liittyvien ongelmien kanssa onkin viemässä Saksan taantumaaan kuluvan vuoden toisella puoliskolla. Maassa on valmisteltu finanssipoliittista elvytyspakettia, jonka ennustetaan kuitenkin jäävän melko vaatimattomaksi, koska maa pitää kiinni tasapainoisen budjetin säännöstä. Saksan vaikeuksien on odotettu heijastuvan siitä riippuviin jäsenmaihin, mutta nämä vaikutukset ovat ainakin toistaiseksi jääneet melko vähäisiksi. Toisaalta Ranskan talouskehitys on ollut myönteisempää, ja Italian – vaikka onkin jo taantumassa – uusi hallitus on poistanut pelot uuden eurokriisin puhkeamisesta.

Euroalueen talouskasvu yltää tänä vuonna 1,1 prosenttiin ja ensi vuonna 1,3 prosenttiin. Joissakin euroalueen indikaattoreissa on jo nähtävissä tasaantumista, mutta äskettäin nopeutunut korkojen aleneminen jatkuu (ks. kuviot). EKP:n tuoreiden rahapoliittisten toimien (ks. erillisteksti) ei ennusteta vaikuttavan talouskehitykseen merkittävästi. Inflaation ennustetaan jäävän alle 1,5 prosenttiin eli edelleen selvästi tavoitetasoa hitaammaksi. On syytä yhtyä EKP:n kantaan, että etusijalle olisi nyt asetettava finanssipoliittinen elvytys.

Ruotsin vienti vetää vielä hyvin, mutta luottamusindikaattorit, työllisyys ja kotimainen kysyntä ovat heikentyneet. Jatkossa vienninkin kasvu hidastuu. Maan talouskasvu jää puoleentoista prosenttiin tänä ja ensi vuonna.

KAUPPASODASTA ON HAITTAA MONISSA MAISSA

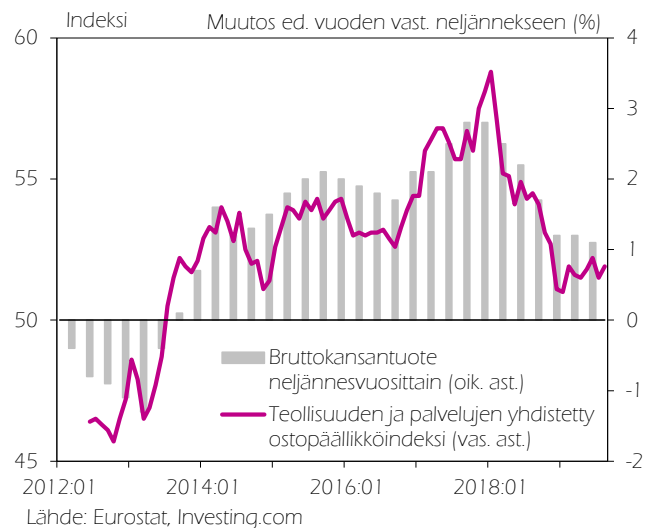
Kauppasota tai sen uhka hidastaa talouskasvua monissa maissa, ja tyypillisesti ne yrittävät vastata siihen keventämällä ainakin rahapolitiikkaansa. Rahapolitiikka on kuitenkin huono lääke tarjontasokkiin, jota tullit ja muut kaupan rajoitteet merkitsevät. Ne voivat katkoa kansainvälisiä arvoketjuja, joiden uudelleenorganisointi saattaa aiheuttaa arvaamattomia muutoksia eri maiden talouskehitykseen. Jotkut maat kärsivät niistä enemmän kuin toiset.

Japanin talouskasvu on ollut alkuvuonna nopeampaa kuin viime vuoden lopulla, mutta se hidastuu vielä, koska vienti ja teollisuustuotanto heikkenevät. Kauppasotaa

Yhdysvaltojen kanssa ei ole syttynyt, mutta kiistoja on Etelä-Korean kanssa. Maassa toteutetaan arvonlisäveron korotus kahdella prosenttiyksiköllä lokakuun alusta. Intiassa on viimeisen runsaan vuoden aikana tapahtunut yllättävän jyrkkä talouskasvun hiipuminen kotimaisen kysynnän heiketessä. Raha- ja finanssipoliittisen elvytyksen avulla tilannetta saataneen korjatuksi jonkin verran.

Myös Venäjällä kasvu hidastui alkuvuonna kotimaisen kysynnän heiketessä yllättävän paljon, jäädessä tammi-kesäkuussa 0,7 prosenttiin. Taustalla on öljyn halpenemisen lisäksi alv:n korotus vuoden alussa. Vastoin odotuksia budjettialijäämiä on käytetty vararahastojen kasvattamiseen, mutta jatkossa maalla olisi mahdollisuuksia elvytykseen. Brasilia hyötyy Kiinan elvytyksestä, kauppasodasta ja valuuttansa devalvoitumisesta. Maa nousee vähitellen aiemmasta taantumasta. ■

EUROALUEEN TEOLLISUUDEN JA PALVELUJEN YHDISTETTY OSTOPÄÄLLIKÖINDEKSI (MARKIT) KUUKAUSITTAIN 2012:01-2019:08 JA BKT:N MUUTOKSET (%) NELJÄNNESVUOSITTAIN 2012:1-2019:2

10-VUOTISTEN VALTIONLAINOJEN KORKOJA ERI MAISSA 2015:01-2019:08

